

Wojciech Blajer, Joanna Aksztulewicz, Jan Machnik

Rzeszów. Stanowiska 88 i 89

Informator Archeologiczny : badania 15, 53-55

1981

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Badania prowadził zespół pod kierownictwem doc. dr hab. Aleksandry Cofa-Broniewskiej. Finansował Uniwersytet Jagielloński. Pierwszy sezon badań. Obozowisko kultury ceramiki wstęgowej rytej, ślady osadnictwa kultury pucharów lejkowatych i kultury amfor kulistych.

Stanowisko położone jest na krawędzi doliny Tążyny w dolnej partii niewielkiego pagórka. Gleba piaszczysta, miejscami zwydmiona.

Badania sondażowe ukierunkowane na rozpoznanie obozowiska kultury ceramiki wstęgowej rytej /"epiwstęgowego" - cechy transformacji w kierunku kultury pucharów lejkowatych/ objęły powierzchnię 50 m², w ramach której mieściło się niewielkie skupisko ceramiki tej kultury na powierzchni stanowiska.

Stratygrafia stanowiska: warstwa I - humus współczesny /grubość 0,2 m/, II - próchnica pierwotna /grubość 0,2-0,3 m/, III - skała macierzysta /plasek/. Ze względu na bardzo silne zbielicowanie próchnicy nie wyróżniono obiektów. Ceramika i nieliczne krzemienie kultury ceramiki wstęgowej rytej wystąpiły w warstwie I i II w wyraźnej koncentracji w formie owalu o wymiarach 7 x 4 m o orientacji dłuższej osi na linii NE-SW, równoległe do warstwicy stoku pagórka. Układ ten można interpretować jako pozostałość szałas. Pozostałe, wymienione na wstępie kultury reprezentowały pojedyncze fragmenty ceramiki.

Materiały przechowywane są w Katedrze Archeologii w Poznaniu.

Badania nie będą kontynuowane.

REMBIELIN, gm. Chorzele
woj. ostrołęckie
Stanowisko 1 "Łysa Góra"

patrz
okres halsztacki

RZESZÓW
Stanowiska 88 i 89

Muzeum Okręgowe
w Rzeszowie

Badania prowadził mgr Wojciech Blajer przy współpracy Joanny Aksztulewicz. Konsultantem był prof. dr hab. Jan Machnik. Finansowało Muzeum Okręgowe w Rzeszowie. Drugi sezon badań. Osady wielokulturowe: stan. 88 - młodsza epoka kamienia i wczesna epoka brązu; stan. 89 - młodsza epoka kamienia i wczesna epoka brązu, zapewne też okres halsztacki.

Badania na stanowisku 88 miały charakter ratowniczy i były kontynuacją sezonu 1980. Prace koncentrowały się na dwóch zagadnieniach: 1/ nadzór nad budowlanymi robotami ziemnymi - głównie w południowo-zachodniej partii stanowiska, 2/ rozpoznanie partii północnej - za pomocą dwóch rowów sondażowych o wymiarach 40 x 2 m. Rowy te miały odpowiednio przebieg SE-NW i S-N.

Pierwszy z rowów, w partii północnozachodniej, miał na celu przecięcie strefy pomiędzy stwierdzonymi tu w ub. roku obniżeniami terenu i rozpoznanie ich charakteru. W trakcie prac okazało się, że wspomniane obniżenia nie były ze sobą związane; miały raczej nieckowatą niż rynnowatą formę, a pomiędzy nimi dość płytko /na głębokości 20-30 cm/ wystąpiła calcowa glina - niewątpliwie pozostałość dawnego wzniesienia. Na tle calca stwierdzono występowanie dołków słupowych, co spowodowało konieczność poszerzenia rowu sondażowego na jego południowo-wschodnim odcinku do obszaru 10 x 15 m. Większość odsłoniętych dołków słupowych tworzyła zarys prostokąta o wymiarach 5 x 4,5 m, zorientowany wzdłuż osi E-W. Słupy znajdowały się tu w narożnikach prostokąta i na środkach ścian wschodniej, północnej i zachodniej. Dwa ślady słupów w odległości 1,5 m od ściany S sugerowały istnienie trapezowatego "aneksu" /przedsiönka?/. Przy uwzględnieniu niektórych innych pobliskich dołków i założeniu, że część słupów nie została uchwycona wskutek nieznacznego zagłębienia w dzisiejszy strop calca, można rekonstruować jeszcze większy zarys prostokąta o wymiarach ok. 8 x 6 m. W okolicy ewentualnego obiektu słupowego jedynymi charakterystycznymi zabytkami były zebrane z warstwy próchnicy ułamki ceramiki kultury trzcienieckiej, a ich skupisko wystąpiło wewnątrz prostokątnego zarysu - przy jego ścianie zachodniej. W wypełniskach 4 dołków słupowych - z konstrukcji ewentualnego obiektu - znaleziono drobne ułamki ceramiki o cechach kultury trzcienieckiej /domieszka tłuczni, barwa powierzchni/. Na południowy zachód od obiektu słupowego wystąpiła nieckowata jama o intensywnie ciemnym wypełnisku, z pojedynczymi ułkami ceramiki neolitycznej. W obrębie rowu sondażowego i jego poszerzeń wyeksplorowano ogółem 25 dołków słupowych /w tym 6 domniemanych/ i dalsze 2 niewielkie nieckowate jamy /na północno zachodnim odcinku rowu/.

Natomiast w drugim rowie sondażowym, w północno-wschodniej partii stanowiska, nie stwierdzono żadnych obiektów archeologicznych, lecz tylko drobne ułamki ceramiki kultury trzcienieckiej.

Na ścianach i w obrębie wykopów budowlanych całkowitą lub częściową eksploracją objęto 9 jam, a dalszych 5 tylko zinwentaryzowano wskutek niemożności poszerzenia wykopów. Z tej liczby 2 obiekty okazały się neolityczne, a chronologię pozostałych trudno na razie określić z powodu ubóstwa lub braku materiałów.

Badania sezonu 1981, ze względu na postępy prac budowlanych ograniczone do stosunkowo niewielkiego obszaru, wniosły poza śladami konstrukcji słupowej, kilka innych ciekawych elementów. Otóż występowa-

nie jam neolitycznych potwierdzone zostało nie tylko w partii południowo-wschodniej, lecz stwierdzono je także w partiach południowo-wschodniej i północno-zachodniej. Ustalono znacznie większy, niż pierwotnie przypuszczano, zasięg obiektów ku południowemu zachodowi oraz ku wschodowi. Luźne skorupy kultury trzcienieckiej spotyka się też o wiele dalej ku północnemu wschodowi, co jednak można tłumaczyć spływami z wyżej położonych miejsc w północno-zachodniej partii stanowiska. Biorąc pod uwagę rozmieszczenie jam można obecnie sugerować, że zasięg stanowiska 88 wynosi z SW na NE ok. 230 m, zaś z SE na NW co najmniej 180 m.

Na sąsiednim stanowisku 89, w jego partii południowo-zachodniej wyeksplorowano resztkę uszkodzonej przez wykop budowlanej owalnej jamy. Na jej płaskim dnie wystąpiło skupisko ułamków ceramiki, w tym z dużego naczynia workowatego, grubościennego, z domieszką tuczniakami kamiennego z chropowatą powierzchnią i z guzkami pod wylewem. Materiał ten może należeć łączyć z kulturą łużycką okresu halsztackiego.

W związku ze stanem zaawansowania prac budowlanych jest to zapewne ostatni sezon wykopalisk na stanowiskach 88 i 89.

Materiały z badań 1981 r. złożono w Muzeum Okręgowym w Rzeszowie.

SANDOMIERZ-KRUKÓW
woj. tarnobrzeskie

Muzeum Okręgowe
w Sandomierzu

Badania ratownicze prowadziła mgr Halina Wróbel. Finansował WKZ w Tarnobrzegu. Drugi sezon badań. Osada kultury ceramiki wstęgowej rytej i kultur lędzielsko-polgarskich. Ślady osadnictwa kultury ceramiki sznurowej.

Wykopy zlokalizowano w odległości kilkunastu metrów w kierunku północno-wschodnim od ubiegłorocznych działek, już na kulminacji wyniesienia. Łącznie przekopano obszar o powierzchni 0,5 ara, odkrywając 5 obiektów. Były to 4 jamy o charakterze gospodarczym oraz palenisko. Jamy posiadały regularny, prawie kolisty kształt i średnice ok. 2 m. Były płytkie /oprócz jednej, o miąższości 0,65 m/, co może być spowodowane częściowo niwelacją terenu /spływ/. Obiekty - zwłaszcza dwa o charakterze śmietniskowym - zawierały bardzo dużą ilość muszli małży rzecznych; niektóre egzemplarze nosiły ślady ognia. Ponadto wystąpiły drobne fragmenty kości zwierzęcych, ułamki naczyń zdobione ornamentem rytym w typie żeliszowskim oraz ceramika wczesnych kultur lędzielsko-polgarskich /malicka?, samborzecka?/.

Materiały kultury ceramiki wstęgowej rytej i kultur lędzielsko-polgarskich współwystępowały we wszystkich obiektach. Zabytki krze-